

Agneta Gustafsson är advokat vid Advokatbyrån Nywa. I Bil & Bostad förklarar hon varannan vecka juridiska ord och begrepp samt svarar på läsarnas frågor i juridik, främst om avtalsrätt och bostadsköp.

Om juridiska ord på bokstaven A

Avtal – anbud & accept

Vi kommer dagligen i kontakt med olika typer av avtal, till exempel när man åker buss, handlar mat eller köper en vara via internet. Avtal som begrepp är därför inte särskilt främmande, men hur ett avtal faktiskt ingås kanske du inte har reflekterat över. När och hur träffade du senast ett avtal om köp av en viss vara eller tjänst?

För att ett avtal ska träffas krävs två samstämmiga viljeförklaringar i form av ett *anbud* och en *accept*, vilket kan ske muntligen, skriftligen eller genom konkludent handlande.

Anbud innebär att någon lämnar ett erbjudande, till exempel ”Vill du köpa min bil för 200 000 kr?” Den som lämnar ett anbud, anbudsgivaren, är bunden av anbudet, under en så kallad acceptfrist. Lämnas anbudet muntligen måste den andra parten svara direkt och sker inte det är anbudsgivaren inte längre bunden av anbudet. Om anbudsgivaren anger viss tid för svar ska svaret på anbudet lämnas inom den angivna tiden.

En accept innebär att du accepterar det givna anbudet inom acceptfristen, till exempel ”Ja, jag vill köpa din bil för 200 000 kr.” En ren accept innebär i princip att du enbart ska svara ja på erbjudandet.

Om du föreslår ytterligare villkor i ditt svar blir det en oren accept, till exempel om du lämnar ett motbud, till exempel ”Jag vill köpa din bil för 150 000 kr”.

Ett avtal kan inte slutas med ett anbud och en oren accept. Först när det finns ett anbud och en ren accept blir avtalet bindande för båda parter.

En accept som antingen lämnas för sent eller som innehåller förändringar, det vill säga en oren accept, gäller som ett nytt anbud och är bindande för den som lämnat det nya anbudet.

Ett opersonligt erbjudande som riktar sig till en vidare obegränsad krets personer är inte ett anbud, utan ett utbud. Till exempel om du vill sälja din bil på Blocket för 70 000 kr är du inte skyldig att sälja bilen till alla personer för det priset, eftersom ditt erbjudande är opersonligt och riktar sig till en obegränsad krets personer.

Anbud och accept-modellen kan tyckas krånglig, men i praktiken använder du den varje dag. Ska du till exempel köpa en tidning och butiksbiträdet säger att den kostar 20 kr (anbud) och du betalar utan att säga något (accept genom konkludent handlande) har ett avtal träffats. Ett exempel på ett transportavtal är att din sambo erbjuder sig att köra barnen till träningen (anbud), vilket du accepterar, varvid avtal ingåtts. Som ni läsare väl känner till ska avtal hållas, på latin *pacta sunt servanda*.

Ackord

Ordet *ackord* kanske i första hand för tankarna till ett musikaliskt ackord och inte ett juridiskt begrepp. Ett musikaliskt ackord är benämningen på minst två toner som klingar tillsammans.

Vissa anställda har träffat avtal om att arbeta på ackord, vilket innebär att de får en lön baserat på hur många enheter som de har producerat. Ackordslön var i början

av 1900-talet vanligt förekommande inom industrin och byggbranschen. Den anställda fick då betalt till exempel utifrån hur många enheter vederbörande tillverkat, sytt eller målat.

Ordet ackord kommer från latinets *accordo*, vilket betyder ”att överensstamma”. I det juridiska begreppet ackord överensstämmer parternas viljeförklaringar med varandra genom att de träffar en ekonomisk uppgörelse.

Ackord är en uppgörelse om betalning mellan gäldenären, den som har en skuld, och borgenären, det vill säga fordringsägaren som ska få betalt. Uppgörelsen innebär vanligtvis att borgenärens fordran sätts ned, det vill säga minskar.

Ackord innebär typiskt sett att borgenärens fordran reduceras till viss procent av det ursprungliga fordringsbeloppet. Ackord kan antingen ske som en frivillig uppgörelse eller genom ett offentligt reglerat förfarande.

En *frivillig uppgörelse* mellan gäldenären och borgenären kallas ofta för *underhandsackord*. Vid ett underhandsackord är domstolen inte inblandad, utan uppgörelsen sker av fri vilja, i samklang, privat mellan parterna. Lite som ett musikaliskt ackord alltså.

Ett *offentligt ackord* genomförs genom ett i företagsrekonstruktionslagen (1996:764) reglerat förfarande. Ett företag som har betalningssvårigheter kan enligt lagen efter beslut av domstol få till stånd ett förfarande för att rekonstruera sin verksamhet. Under företagsrekonstruktionen ska en av domstolen utsedd företagsrekonstruktör undersöka om den näringsverksamhet som gäldenären bedriver kan fortsättas, helt eller delvis, och i så fall hur detta kan ske samt om det finns förutsättningar för företaget att träffa ett ackord med sina borgenärer. Domstolen beslutar om offentligt så kallat ”tvångsackord” under förutsättning att en viss andel av borgenärerna röstar för ett ackord.

Jag avslutar med ett exempel på ett underhandsackord. Företag A har det svårt ekonomiskt och kan inte betala sina skulder, varför det riskerar att gå i konkurs. Företag A kontaktar därför samtliga sina fordringsägare och frågar om de kan gå med på att nedsätta sina fordringar med 25 procent. Alla fordringsägare går med på en frivillig nedsättning (underhandsackord). På så sätt får företag A en möjlighet att fortsätta sin näringsverksamhet och fordringsägarna får delvis betalt för sina fordringar.

AGNETA GUSTAFSSON
Advokat,
Advokatbyrån Nywa

Har du en fråga? Skriv till Agneta!

Om du har funderingar kring bostadsköp, bilköp, juridik eller avtal, skicka din fråga till Agneta på e-postadressen advokaten@nywa.nu.